

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cort Verhael Van De Mirakelen Die [...] voorleden Jaeren/
door [...] Maria zijn gheschiet inde Capelle van Omel [...]
in't Bischdom van 'Shertoghenbossche**

Weyden, H. van der

T'Antwerpen, 1631

Prologe oft voor-reden aen den Catholijcken Leser

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64481](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64481)

*Prologe oft voor-reden aen den
Catholijcken Leser.*

HEt is kennelijck alle Catho-
lijcke Christenen, met wat
gratien dat is van Godt al-
machtich voor-comen die
gloriose maghet ende moe-
der Iesu Maria wesende van aenbeghin
van Godt voorsien om te wesen eenen
sonderlinghen tempel Godts, een sacri-
stie des heylighen Gheests, een won-
derlijck vaetken ende handtwerck des
alderhoochsten vaders, in welcke, ende
door welcke Godt almachtich seer
wonderlijcke ende onsprekelijcke din-
gen heeft gewrocht, in welcke hy oock
te kennen heeft gegeuen hoe wonder-
lijcke ende excellente werckman dat
hy is, want het ghene dat hy den ande-
ren kinderen Godts met perceelen
end edeelkens heeft gheschoncken,
t'samender hant gheheelijck heeft ghe-
stort in Maria, het welcke wel te ken-
nen geuen die heerlijcke ende veelder-
hande Figueren, beteeckenissen, pro-
phecien des ouden Testaments, met
welcke sy al mede is voor-teeckent
A ende

A

ende

ende vanden Propheeten voorseyt. Wel
mach sy spreken die woorden vander
eeuwigher wijsheyt. De Heer heeft my
van aenbegin beseten, eer hy yet hadde
gheschapen, soo ben ick van aenbeghin
voorsien gheweest. Ende dit door veele
dinghen: Want wel wort Maria beteec-
kent door dat lichte, dat Godt in dat
begin sel zijnder scheppinghe heeft ge-
schapen, door den wellustigen Paradijs
verciert met alle boomen, vruchten en
cruyden, door den boom des leuens ge-
plant inden voorseyden Paradijs, door
die Fonteyne opclimmende uyt aer-
den vocht maeckende dat geheele bo-
uenste der aerden, door de riuiere uyt-
loopende wten Paradijs hem scheid-
dende ende deylende in vier groote
Riuieren ende water-vloeden. Want
sy geheel schoon ende doorlustich son-
der eenighe vleckes, ofte duyfster-
niffen der sonden geschapen zijnde, is ver-
ciert ende begaeft gheweest met veel-
derhande cieraet der deuchden ende
gratien Godts, ende is ons gheworden
eenen boom des leuens, daer op is ghe-
wasschen ende af gheplocken gheweest
die salighe ende ghebenedijde vruchte
Iesus Christus, door welcken wy dat le-
uen

uen der gratien hebben vercreghen,
door wien dat wy alhier inder aerden
leuen, ende sal ons eewghe leuen zijn
inden hemel: en is oock wel die Riui
desParadijs, uyt vvelcke is ghesproten
die waerachtige fonteyne, met welcke
onse dorre aerde mede wort besprengt,
uyt vvelcke loopen met een groot ghe-
druys die leuende vvateren, te vveten:
Die gratien ende gauen des heylighe
Geests, die in alle vollicheyt in Christo
Iesu hebben ghevveest, ende door hem
ons met reuierkens mede vvorden ge-
deylt. Sy is oock beteeckent gevveest
door die Arcke van Noe, door vvelcke
inder tijt der gramschappe Godts ende
der Diluvie dat menschelijcke geflachte
behouden is gheworden. Door die
roede van Moyfes, door welcke Godt
soo veele wonderlijcke mirakelē ende
teeckenē voor die Egyptenaren heeft
ghevvrocht, door die roede vanden op-
persten Priester Aaron van Godt ver-
coren, die welcke tot een teecken, dat
Aaron totten Priesterdom was verco-
ren, dorre vvefende, teghens natuere
heeft uytghebodt bladeren, bloemen,
ende suete amandelen voorts gebracht.
Sy is oock voor beteeckent door den

dooren bossche, die welcke den propheet Moyses hoedende die schaepen inder woestijnē van verrens sach branden ende niet verbranden, ende verwondert zijnde en daer by comende, heeft daer doore met Godt gesproken. Item door die wolcke die welcke die kinderen van Israel gaende wt Egyptē ende comende inder woestijnē daechs heeft bewaert vander hitte der sonnen. Door die colomne des viers, die welcke snachts voorgaende die kinderen van Israel, hen heeft den wech verlicht ende voor-ghegaen, door den Autaer Godts, dat Godt heeft doen maecten door Moyses, op dat hem daer op sacrificie soude ghedaen worden, door den heerlijcken vercierten Tabernaeckel des ouden Testaments seer costelijcke door dat beuele Godts ghemaect vanden Propheet Moyses, door die costelijcke Arcke des ouden Testaments van buyten ende van binnen verciert seer costelijck met goudt, waer in dat worden bewaert die tafelen der gebodē Godts, die Godt met zijnen vingher daer inne hadde gheschreuen, Daer oock in worden bewaert dat Hemelsche broot, daer mede

mede Godt hadde die kinderen van
Israhel inder vvoestijnen ghevoet en-
de ghespijst. Item is Maria, oock
voor beteeckent door dat gulde *Pro-
pitiatorium*, dat is den ghenaden stoel,
staende bouen die Arcke des Testa-
ments tusschen tvvee Cherubinnen
malcanderen aensiende in dat propi-
tatorium door welcke Godt was spre-
kende, welcke Arcke ende daer bo-
uen dat propitiatorium met die din-
ghen daer in besloten zijnde, die Prie-
steren ende leuiten des ouden Testa-
ments seer solemnelijck droegen voor
die kinderen van Israhel, die welcke
als sy door bevel van Iosue met alle
reuerentie worden ghedraghen door
die Iordaan, soo hebben hen die wate-
ren gescheyden, en zijn droochs voets
ghepasseert door die Iordaan. Welc-
ke Arcke, als die Priesteren seuen-
mael hadde ghedraghen om die stadt
van Hiericho, soo zijn die mueren
der stadt neder ghevallen, ende van
die kinderen van Israhel is die stadt
ingenomen. Welcke Arcke oock als
sy in alder eerweerdicheydt ende re-
uerentie ontfanghen vvas ende be-
waert inden huysen van Obededom, is

daer door Obededō en̄ zijn huys gebedijt, welcke Arcke daer nae, die Coninck ende Propheet Dauid met grooter solemniteytē ende Iubilatiē heeft ghebracht ende doen draghen in zijn stadt, daer voor dansende ende oock speelende op sijn harpe. Maria die moeder Godts is oock beteeckent door dat schaeps vellekē vā Gedeon, het welcke seer ouervloedich bedouwet is geworden ende hem tot een teecken vā Godt wert gegeuen, dat hy die kinderen van Israhel soude verlossen vā die verdruckinghe hender vyanden, dat hy wtdouwende dat schaepsvelleken, een geheel schulpe vol heeft ghemaect. Maria is oock dien waerachtighen Tempel vanden Coninck Salomon met louter gout verciert, die Conincklijcke Throon en̄ Conincklijcke setel van yvooren ghemaect des Coninckx Salomons, daermen met ses trappen moeste ingaē, dat beddeken des waerachtigen Salomons, die Roede der bermherticheydt ende goedertierenheyt vanden grooten Coninck Aswerus, dat Gastcamercken vanden waerachtighen Helifeus, ende dat soudt dat Helifeus hadde doen werpen in die waeteren ende zijn daer doore drinck-

drinckbaer gheworden ende vrucht-
baer. Dat houte dat Godt den Propheet
Moyfes hadde gewesen ende doen wer-
pen in die bittere wateren van Marath
ende zijn suet ende oock drinckbaer
geworden. Sy is oock den seer stercken
thoren van Daudid met sijn borstwerin-
ghen, daer duysent ende duysent schil-
den omhanghen ende alle wapenen der
stercken. Die den stercken droys den
duyuel vander hellen zijn hoofd ende
machte heeft vernielt ende vertreden,
die stadt Godts rontsomme bemuert en̄
wel van alles versterckt. grouwelijcken
den vyanden als een heyr dat staet be-
reet om te slaen ende te vechten. Sy is
oock den vruchtbarigen wijngaert, die
ons voorts ghebracht heeft den waer-
achtighen dronckmakende vvijn. Sy
is den gulden Candelaer, daer op geset
is die verlichtende Lanterne ende ee-
vvighe ende vvaerachtighe licht dat
verlichtende is alle menschen comen-
de in dese duyfsternisse des vverelts.
Daer sijn oock veele vernaemde vrou-
vven gevveeft inden oudē Testament,
die oock in veele dinghen hebben die
moeder Godts voor beteeckent. Want
vvort die eerste vrouvve Eua genoemt

een Moeder der leuenden, inder waer-
heydt is wel Maria een moeder vanden
leuenden, sy is die waerachtighe Sara,
die ons voorts ghebrocht heeft den
waerachtighen Isaac, die welcke is
die vreuchde ende blijfchap onfer her-
ten, die waerachtighe Rebecca, forch-
vuldich voor die benedictien haer-
der kinderen. Die waerachtighe Lia,
in dat doenelijcke leuen, Die waer-
achtighe Rachel schoon ende fraey in
dat aenschouvvende leuen, Die waer-
achtighe Maria fuster vanden Pro-
pheet Moyfes Godt van alles louen-
de, Die vvaerachtighe Raab bewa-
rende haer volck ende bedeckende
voor dat aenschijn haerder vyanden,
Die vvaerachtighe Iahel, doodende
den helschen Syfaram, Die vvaerach-
tighe Iudith onthalsende den duyuel-
schen Holofernem, Die waerachtighe
ende schoone Coninghinne Esther,
verbiddende ende verlossende vander
sententie des doots die oprechte en-
de waerachtighe kinderen van Israel,
belijdende den naem haers soons Iesu
Christi, Die waerachtighe ende gra-
ciose Abigail met haere ootmoedicheyt
ende soete redenen versoenende ende
ver-

versachtende den thoren ende gram-
schappe vanden waerachtighen Daud,
als hy is vergrampt op die sonden van-
den sotten sondigen menschen, die wa-
rachte Abisag rustende inden schoot
vanden waerachtighen Daud, Dat
waerachtigh vrouwen van Sarepta
voedende den waerachtighe Heliam,
Dat waerachtich vrouwen van Suna
herberghende den waerachtighen He-
liseum. Sonder redenen en wort Ma-
ria die moeder Iesu niet door den
heylighen gheest ghenoomt eenen
besloten hoff ende bogaert, een be-
flote poorte, een beseeghelde fon-
teyn, een stadt Godts, een spiegel son-
der vleckē, een schijnsel des ewighen
lichts, een Paradijs godts, een fonteyn
der bogaerdē, eenē put van die leuende
wateren, een vrindinne godts, een son-
derlinghe duyfken godts, een suster
godts, een dochter van Ierusalem, het
rust-beddeken van Salomon, die ros-
baer van Salomon, een Lelie onder die
Doorens, een poorte des Hemels, een
verheue palmboom in Cades, een plan-
tinghe der Roosen in Hierico, een
schoon Olijfboom, eenē hoogē verhe-
uen Cederboom, een Cypressus op den
berch

berch van Syon, een berch vā bethel eenen thoren vā Libanus, een uytgelesen mirrhe, een Moeder der schoonder minne ende liefde, schoon als die Maene, blinckende als die opgaende dagheraet, vercoren als die Sonne, een maget ouervloeyende van alle vvellusten, Die vvелcke inden tijden der genadē heeft ontfanghen ende voorts ghebracht den Salich-maker der vverelt Iesum Christum, den waerachtigē sone Godts, door vvелcke vvy allendighe kinderen van Eua vertroost sijn gevvorden, ende die vvaeren kinderen der gramfchappen Godts, hebben vrede ende sonderlinge consolatiē ontfangē door die menschvverdinghe ons Heeren Iesu Christi, die vvелcke geboren sijnde uyt Maria, haer heeft vervult met onsprekelijcke gratie, ende naemaels seer hooghelijck verheuen bouen alle Chooren der Engghelen, gestelt aldaer om te vvesen een sonderlinghe aduocaterisse by Godt den Heere voor den sondigen mensche, om te vererijghen ghenade ende vertroostinghe voor den ghenen die in lijden, verdriet ende catijuecheyt zijn, ende die moeder Godts aenroepen, bidden ende door haer begeeren ghenade van haren

haren soon, soo dat sy niet sonder oor-
saecke ghenoeemt en wort een moeder
der gratien, een moeder der bermher-
ticheyt, eenen ancker onser salicheyt,
eenen graet totten Hemel, eenen wa-
ghen vuerende totten hemelschen Pa-
radijs, een doore des leuens, een pro-
curateresse ende dispensierster der gra-
tien ende schatten Godts, een vertroo-
steresse der bedroefden, een toevlucht
der ellendigē, een medecijn der cranc-
ken, eenen vasten stock der cruepelen,
een verlosseresse der geuanghenen, een
troosteresse der siecken, een solaes der
werelt, een Croon, ciraet ende vrench-
de der maechden, een vrouwe en Prin-
ceresse ende een ghebenedijde Conin-
ghinne des Hemels ende der aerden,
een hauē vanderzeevarende, een vrede
ende salicheyt der werelt, een croone
der geheychden, een cieraet der En-
gelen, een schoonheyt der Martelaren,
een lichter der geender die in duyster-
nissen ligghen, een bloemken der gra-
tien, een vioole der vertroostinghe, een
ruste der arbeyders, een herbergerinne
der sondaren, eenen wech totten Para-
dijs, een sleutel des Hemels, een sterc-
ke muere der Christene, een t'broon
Godts,

Godts, eën moeder der weesen, ende eene hope der cleynmoedighen, ende voorbidtster voor alle die ghene die haer aenroepen ende door haer genade, hulpe ende bystant van Godt almachtich begeerende zijn, ghelijckerwijs als dat door verscheyden Historie schrijuers der Heyligher Doctoren kennelijck ghenoech is, Hoe wonderlijcke gratien Godt heeft ghegheuen den ghenen die haer hebben aengheroepen, ende verfocht hebben die plaetsen daer sonderlinghe memorie is der moeder godts Maria, alst blijkt in verscheyden plaetsen, soo te Loretten in Italien, ende tot Montferrat in Spaengien, ende oock van desen Nederlanden, soo in Brabant, Vlaenderen, Henegouwe, Arthoys, en andere plaetsen, daer af in voorleden corte Iaeren eenen boeck heeft gheschreuen ende laten prenten, den Eer: Heer Corn: Columbanus Vrancx Licentiaet inder Godtheyt Abt van Sinte Peeters Clooster neffens Ghendt, en als oock blijkt door die geschreuen mirakelen die geschiet zijn door aenroepen der moeder godts tot Scherpenheuvel, gheleghen onder die Prochie van Sichen, Inden
welc-

welcken ons te kennen wordt ghegheuen, al ist saecke dat Godt ouer al is, en van wiens bermherticheyt (als die Propheet Daudid seydt) die aerde vol is, nochtans en werckt Godt niet in alle plaetsen, maer heeft seecker plaetsen, daer hy zijn bermherticheyt, ende zijn mirakeloofse wercken verthoonende is, als dat oock door die heylighe Schriftuere ons te kennen wordt ghegheuen. Want doen onsen Salichmaecker Iesus Christus soude siende maecken den blinden gheboren (als S. Ian schrijft in zijn neghenste cap.) soo heeft hem die Heer ghesonden tot die piscine van Siloe, dat hy hem daer inne soude wasschen, het welcke hy doende, is siende gheworden, ende in dat vijfste cap. verhaelt die selue S. Ian van die piscine metten toenaē Bethsaida, welcke plaetsen ende wateren hadden dat priuilegie van Godt, dat, als den Enghel Godts op sijn tijt hadde die wateren geruert, dat sy gheneesden den eersten die daer in quam van alderley cranckheyt, daer hy mede was beuanghen.

Onder alle desen is oock sonderlinghe memorie der moeder Godts in een Capelle tot Omel ghenoompt,
ghe-

gheleghen in Brabant, int quartier van
Peelant, onder de heerlijckheyt ende
prochio van Aften int Bisdome vā Shar-
togenbossche, daer cortelinghe ende in
veele voorleden Iaren sijn veelderhan-
de mirakelen gheschiedt door befoec-
ken ende aenroepen vande Moeder
Godts Maria, wiens memorie aldaer
seer lange heeft ghevveest bouen alle
memorien der menschen ende seer
vonderlijcke aldaer gecomen, gelijk
als te kennen gheuen die inghesetenen
van Aften, door een eendrachtich ver-
halen, soo sy hebbē dat van henne voor-
ouders van Iaer tot Iaere ontfanghen.
Want dat cleyne mirakeloose beelde-
ken vander Moeder Godts is daer be-
vonden te comen staen op eenen Ynd-
post, het welcke, als die naeghebueren
daer ontrent woonachtich zijnde, heb-
ben sommighe reyse ghedraghen dat
beeldeken inder prochie Kercke van
Aften, dat stellende op den Autaer van
onser lieuer Vrouwen, maer beuonden
dat het sanderdaechs vvederom stont
op ben voors. Yndpost. Ten lesten heb-
ben sy dat te kennen ghegeuen hunnen
Pastoor, die vvelcke om seeckerheydt
daer af te hebben, ende als sy vveder
dat

dat beeldeken voorsz. hadden ghestelt op den voorsz. Autaer, soo heeft den Pastoor seluer die sleutelen vander kercken ghenomen, ende seluer die Kercke sauonts gesloten, ende die sleutelen daer af seluer by hem houdende, heeft die gheleet slapen gaende onder zijn oorcussen, maer gelijk als te voorens heeft dat Beeldeken vvederom sanderdaechs beuonden staen op den Yndtpost voorsz. ende vvant dit gheschiet is tusschen den Paeschdach ende maendaechs daernaer, Soo is alle jaer sunderlinghe besuecke vander Moeder Godts des maendaechs naer Paesschen, tot memorie van die voorsz. geschiednisse. Daer comen die ingesetenen van Asten ende omligghende Dorpen ende plaetsen, daermen eldaer dan solemnelijck Misse ende oock Predicatie doet, voor die Pelgroms aldaer comende. Als dit aldus vvas gheschiet, soo ist voorts gheschiet, ghelijckervvijs alst staet verhaelt in dat Notariael instrument hier nae volghende voor het verhael vande miraculen.

By dese Capelle voorsz. van Omel is inden Iare ons Heeren M.D. XXXIX. begonnen te timmeren een cleyne Cloosterken

sterken vanden derden Reghel van S.
Franciscus, door een deuote maget ge-
noemt Suster Mariken Iooften vanden
Ghoor, die welcke met verscheyden
openbaringhen, toesprenken ende ver-
maninghe des Heeren is daer toe ver-
maent gheweest, die welcke sy heeft te
kennen ghegeuen haeren Pastoor ende
ander geleerde mannen, ende heeft dat
Cloofterken met veele armoede ende
met weynighe maechden beghonnen,
nochtans in diepe oodtmoedicheydt,
grootē hoop, ende betrouwen op Godt,
ende sijn ghebenedijde Moeder, leuen-
de aldaer in alle armoede, godtvruch-
ticheydt ende ghehoorsaemheydt, het
welcke nu al in ghetal seer is vermeer-
dert, ende oock in Godtvruchticheydt
der deuchden.

Hoe dit al gheschiet is, is claer wt
dese copie authenticque vā het instru-
ment achterghelaeten door de voorz.
Maria vanden Ghoor, eerste Materse
des voorz. Conuents, dat daer nae ver-
meerdert is int ghetal der susteren nu
ontrent veertich, als oock in timmera-
gie door die benedictie Godts ende
Maria die gloriose maghet ende Moe-
der.

CO-

COPIA.

INden Naem ons liefs Heeren Iesu Christi ende Maria sijnder gebenedijde Moeder, ende ter eeren en lof onse H. Vader S. Franciscus, Iesus voor ons ghestoruen de bittere doot, ende wederom verresen, die niet meer steruen en sal, die wil mijn hert verlichten om die waerheyt te schrijuen, van dat my onweerdich gheschiet is van Godt, en sijn gebenedijde Moeder tot Omel. Ick Sr. Maria loosten Moeder onweerdich der susteren des derden Reghels S. Franciscus van het Cloosterken Marien schoot, geleghen tot Omel, onder die Heerlijckheyt van Asten, hebbe geseten in de Capelle van onse L. Vrouwe tot Omel, bedacht wesende om mijnder sielen salicheyt, soo ben ick vermaent van binnē, dat ick my ouergeuen soude, om by die Cappelle te wonen, ende dat ick my daer soude laten besluyten van mijnen Ouerstē, ick en hebbe daer toe geen consent willen gheuen, ick liet my duncken, dat phantazie was, doen worde ick soo belast dat ick van die plaetse niet en coste gegaē, doen ick dat ghevoelden, gaff my indē alderbesten wille Godts, ende in't ghe-

B looue

B

looue

looue der H. Kercke ; terstont ver-
scheen my een licht, ende ginck we-
der daer ick wilde ; naer dien tijdt liet
dat varen ende houden dat voor phan-
tazie: Een tijdt daer naer was in groote
benautheyt, doē sprack daer een stem-
me tot my, ende seyde: *Weet ghy wel
waer toe dat ghy u over-ghegheuen hebt?*
doen wierden my kennelijck ghe-
maeckt, die dinghen die my inde Ca-
pelle gheschiet waren, doen nam ick
voor my, indien dat Godt Almachtich
dat woude geuen wt sijn goetheyt, ick
en soude geen wederstant doen. Daer
naer quam ick op eenen Saterdag
voor onse L. Vrouwe tot Omel, doen
docht my dat onmoghelijk waer om
te geschieden: doen sach ick met mijn
wtwendighe ooghen dat hert van een
Crucifix; dat terstont op borsten, ende
daer wt hoorende een stemme, seggen-
de: *is my eenich dinck onmoghelijk?* daer
schoot wt bloet. Noch hoorden ick een
stemme tot my sprekende: *Leydt u,
Leydt u,* in dat woordt worde my te
kennen ghegheuen, dat Godt Al-
machtich alsoo die herten regeeren
souw, dat voortganck soude hebben,
al dochtet my onmoghelijk te sijn.
Doen

Doen my dat gheschiet was, gaf my tot
het ghebedt, op dat den Almogenden
Heerijnen vvil openbaren vroude,
Ic badt dat hy die soo grootē bermher-
ticheyt dede met Noë ende sijn huys-
ghesin, dat hy de selue liet optimmeren
een Arcke, om een weynich menschen
daer in te behouden, ons oock woude
vergonnen, dat wy een huys mochten
timmeren hem toegheschieckt, om
Godt Almachtich, ende Maria die
Hoochweerdighe Moeder daer inne
ghetrouwelijck te dienen, af-geschey-
den van het gherucht des vverelts. Ick
ontfinck een antvvoordt: *Dat sal u ghe-
schieden*: Ick sadt voor het hoochvveer-
dich H. Sacrament, en daer schoot een
straele vvt het H. Sacrament tot my,
en vvederom van my tot die Capelle
van Omel, daer vviert my te kennen
ghegheuen: dat is die plaetse daer ghy
timmeren sult. Item op een ander tijt
badt vvederom het voorseyde ghe-
bedt, doen hoorden ick desgelijcx een
stemme seggende: *Ick ben u Heer, u Godt,
en mach ick niet gheuen dat ick wil?* Waer
naer op onse L. Vrouvve Lichtmisse
dach vvorde ick vermaent, dat ick
dit onsen Eer.Pastoor soude te kennen

geuen, dat terstont niet doende, badt
den Almogenden Heer, dat hy my hier
inne vertroosten wilde, doē sprack een
stemme : *Ghy meyndt heden te nutten
ende ontfanghen het H. Sacrament, en doe-
de niet? Soo waer als ghy dat begheert, soo
begheere ick van u, dat ghy alle dese din-
ghen die u gheschiet, uwen Pastoor seght, en-
de te kennen gheeft, indien ghy dat niet en
doet, sal mijn bloet van u eysschen* : doen
seyde ick't al in mijn biechte, en badt
hem om onderwijs, een van onse susters
seyde tot my : onsen Pastoor heeft my
gheantwoort: by auontueren Godt wil
ons proeuen, ende dat die plaetse noch
op een ander mocht wesen. Doen
keerden ick mijn hert tot Godt, ende
hoorden een stemme wt het H. Sacra-
ment tot my : *Ghy weet dat ick ben u Heer,
u Godt : mijn Moeder vvil op die plaetse ge-
eert zyn, doet ghy soo veel als ghy cont, ende
beueelet my voorts. Noch hoorden ick:
Ick sal met u doen dat ghy niet en vweet, ick
sal voor u sorgben, ende betrouwt op my; daer
naer seyde ick : O Heere ontfermt u
onser, ô Moeder Godts Maria ende S.
Franciscus bidt voor ons. Ick ben alsoo
vermaent van dese dinghen in mijn
hert, dat ick het niet laten en derue te
schrij-*

schrijuen. Ick hebbe een weynich gheschreuen, maer niet al, dat my geschiet is. Alle saecken sijn Godt openbaer, en sloot vastelijck dat hy niet aff en soude keeren sijn oogen der bermherticheyt vā die gene die op hem betrouwen: Soo ist dat wy op den derden dach van Iunius hebben op-ghericht een huys ter eeren Godts, om daer inne te wonen, in't Iaer ons Heeren duysent vijf-hondert neghen-en-dertich, om Godt, sijn ghebenedijde Moeder, ende alle sijn Heylighen daer inne ghetrouwelijck te dienen. Godt geue ons gratiæ. Amē. Gheschreuen in't Iaer ons Heerē duysent vijf-hondert ende veertich, den tweeden dach der Maent Mey. Onder stont: By my Suster Maria Iooften, arme dienst-maghet der Susteren des derden Reghel van S. Franciscus.

*Dese ghecopieert den 16. Martij 1631.
ende accordeert met het Originale:
Ita attestor.*

Jacobus vanden Bomen Pastoor
Confess. in Omel, S. Theol.
B. F.

DIt voorſz. Clooſterken is in deſen
corte voorleden Jaeren door den
eerw. Heere Ghisbertus Maſius Biſ-
ſchop tot t' Shartogēboſſche geſnieert
en̄ geincorpereert met die Cappelle vā
onſe lieue Vrouwe tot Omel, en̄ nu de
Suſterkens des Clooſterken die ſelue
Capelle zijn regerende, ſoo hebben ſy,
ende hunnen Pater Heer ende Meeſter
Dierick vanden Zeylberch ſeer neer-
ſtich geweest om op te ſchrijue die Mi-
rakelē die welcke inder tijt vā hunder
regeringe ſijn aldaer geſchiet door aen-
roepen ende beſoekinghe der moeder
Godts Maria, want die welcke al te vo-
rens gheſchiet zijn, en̄ zijn door negli-
gentie van die andere regeerders niet
op geſchreuen, die welcke nochtans al
veele en̄ menigerhande zijn geweest,
als te kennen geuen die crucken, bandē
ende andere, die daer hangende, gelatē
ende ghebrocht hebben, die welcke al-
daer van hender ellendicheyt vertrooft
zijn gheworden, ende daer en bouen,
geuen dat oock te kennen, die heerlijc-
ke ende veele mirakelen die welcke in
deſe voorledē corte jaren zijn geſchiet,
die vvelcke hier na volghende ſijn, tot
dien eynde, dat godts eere ende lof der
moeder

moeder Godts Maria daer door mocht
verbreyt vvorden.

Niemant en sy verwondert, dat Godt
sonderlinghe genadē bewijft, die wel-
ke comen daer dat beelt vande moeder
Godts Maria is, ende daer door eerende
ende aenroepende. sijn in hunne allen-
dicheyte ende cranckheden, die moeder
Godts gestelt inden Hemel als een ad-
vocateresse voor den sondigē mensche,
dat sy door die gebeden der selue moe-
der Godts van Godt vercrijgen verlos-
singhe ende vertroostinghen, als men wil
aenmercken, dat Godt dickmaels door
cleyne dinghen is wonderlijk wer-
kende. Men leeft hoe vvonderlijke
dinghen dat Godt heeft ghedaen door
de roede van Moyfes, soo in Egypten,
soo in die Roode Zee, ende inder wo-
stijnen. Desghelijckx door dat metae-
len Serpent dat Moyfes hadde verheue
op eenen staeck, het welck al aensagen
die waren ghebeten vande Serpenten
worden daer door ghenesen, Desghe-
lijckx door die Arcke des ouden Testa-
ments doen sy ghedraghen vvorde van
de Priesteren in die Iordaan, doen sy
stille bleuen staen die bouenste waterē
als eenē muere, ende die nederste voor-

daen loopende, zijn droochvoets die kinderen van Israhel ghepasseert door die Iordae, ende als die Arcke voorsz. seuenmael werdt ghedraghen om die stadt van Hiericho, sijn neder gheualen die mueren, ende die stadt is in genomen. Men leest oock inde wercken der Apostelen in het xix. Capittel, datmen die sweetdoecken vanden Apostel S. Pauwels op die crancken, ende oock beseten menschen vanden duyuel was legghende, ende Godt werckten daer doore, dat die crancken ghesont werden, ende die duyuelen ginghen wt die beseten menschen, als oock wordt verhaelt inden seluen boeck int v. Capittel dat die inwoonders vā Ierusalem brochten in beddekens die crancke mensche ende stelden die inde straten, op dat die schaduwe vanden Apostel S. Peeter soude comen op die crancken, ende alsoo soudenē genesen, gelijckerwijs Godt daer door werckende was en gesontheyt geuende was, Die heylige Doctor der heyliger kercken S. Augustinus in het 8. Capittel vandē xxij. boeck vander stadt Godts verhaelt aldaer van veele en verscheyden mirakelen in zinnen tijt geschiet, en onder alle verhaelt hy

hy van eenen ouden man ghenoeemt
Marcialis, de welcke was alnoch onghelou-
ouich, en cranck wordende wert ver-
maent dat hy geloouē soude in Christū,
ende laten hem doopen, het welcke hy
geensins wilde doen, soo is gegaen sijns
dochters man, daer was die memorie en
Heylichdom van S. Stephanus marte-
laer, ende Godt gebeden voor die salic-
heyt vanden voorgenoemden cranckē,
ende heeft mede genomen sommighe
bloemkens, die waren gespreyt op den
Autaer en heeft die sauonts geleet on-
der dat hooft vanden crancken, ende
Godt heeft daer door gratien gegeuen,
dat de crancke voorf. smorgens vroeck
voor den dageraet heeft geroepen om
den Bisschop, ende is geloouich gewor-
den ende gedoopt, en daer na gestoruē.
Item alnoch schrijft S. Augustinus in
het selue Cap. van een blinde vrouwe,
de welcke badt datmen haer soude ley-
den by den Bisschop die daer was dra-
gende het Heylichdom van S. Stepha-
nus, en heeft hem gegeuen bloemkens,
ende wederom ontfangende, heeft die
voorsz. bloemkens ghestreken aen haer
oogen, en is terstont siende geworden.

*Godt almachtich sy lofende glorie, die wonderlijck
is in allen zijn wercken.*

Copia

*Copia van't Notariael Instrument vā welcke
dat in die voor-redē verhaelt is, het welcke
in een boordeken hanghende is inder Ca-
pelle der Moeder Godts Maria.*

INden name des Heeren. Amen.
Want naer de woorden des En-
ghels Raphaels eerlijck is ende seer
te prijfen die wercken Godts te be-
lijden, ende int openbaer te brenghen,
de welcke seer wonderlijc in zijn wer-
cken geheylicht is, ende bysonder in dat
alder wonderlijckite vaetken ende son-
derlinge hantwerck van hem sijn moe-
der Maria, Dat beeldt der deuchden,
door wiens ghebeden ende verdiensten
Godt veelderhande gratiē ende gauen
de allendighe menschen in dit dal der
tranen, die hem door haer aenroepende
ende eerende zijn, uyt-reycken ende
schenckt, en dat in verscheyden plaet-
schen ende steden, daer memorie van
haeren naem ghehouden wordt, ende
bysonder inder Capelle van onse lieue
Vrouwe tot Omel, onder die Prochie
van Asten gheleghen, in welcke plaets
in voorleden veel jaeren, ende alnoch
veel allendighe menschen die comen
beseec-

besoecken alsulckē plaetsen daer door
dat ghebedt ende verdiensten der glo-
rieuser Maghet ende Moeder Godts
Maria vertroost, ende dickwils van ha-
re lijden verlost werden. Welcke me-
morie der voorz. moeder Godts ende
der fondatien der voorz. Capelle seer
wonderlijck aldaer is gecomen, gelijc-
kerwijs als dat door het ghelooffelijck
hercomen vanden goeden ingesetenen
des Dorps voorz. ende omligghende
Dorpen, als sy van Ouders tot Ouders
hebben ontfangen, verhaelt wort, ende
hunne kinderen voort segghende sijn.
Welcke goede hercomē voorz. alnoch
duerende seer confirmeert ende beue-
sticht dat gelooffelijcke ghetuyghenis
vanden eerweerdighen man ende bor-
gher der Stadt van Shartogenbossche,
Iooft van Berckel ghenoept, ghebo-
ren tot Asten ter voorz. plaetsen ghe-
noept Omel, die aldaer sommighe
jaeren heeft ghewoont, oudt wesende
Lxxxviiij. Iaeren, sijn verstant ende sin-
nen wel machtich wesende, als een ye-
ghelijck wel sien mochte, gaende ende
staende alnoch, wesende een besun-
dere lief-hebber der seluer Moeder
Godts, door wiens ghebedt hy belijdt,
dat

dat hy oock in sijn leuen hadde gratie
van Godt vercregē en verlossinge van
sommige cranckheyt, en heeft voor my
Notaris openbaer en geruygen hier on-
der met my genoemt in presentie ver-
claert en getuycht, het gene dat hy van
sijn ouders ende andere gelooffelijke
mannen en ingesetē vā Asten en Omel
dickwils heeft gehoort ende ontfangē,
vandat Miraculeuse beeldekē der Moe-
der godts Maria inder voorsz. Capelle,
en heeft dat beleeden in deser manierē,
te weten: hoe dat die naegebueren van
Omel voorsz. die ontrent der plaetsen
voorsz. woonden aldaer eerst hebben
vinden staen dat voorsz. beeldeken op
een hecken (oft soomē noemt) yndpost,
ende dat genomen ende ghedragen tot
sommige reysen in hū Prochie Kercke
van Asten, settende dat opten Autaer
van onse lieue Vrouwe, maer sander-
daecht hebben sy wederom dat voorsz.
beeldeken vinden staen opten voorsz.
yndpost, waer aff sy seer verwondert
sijnde hebben ten lesten dat selue beel-
deken inder voorsz. Kercke gedragen,
en hebbē dat te kennen gegeuen hunnē
Pastoor ende Prochiaen, hoe dat sy dat
beeldeken noch eens oft tweemaal al-
daer

daer hadden ghebracht, ende haddent
wederom vindē staen sanderdaechs op
den Yndtpost, begheerende van hem
neerstelijck dat hy dat beeldeken ghe-
sedt sijnde opten Autaer, selue die
kercke soude sluyten ende die sleu-
telen der kercke selue soude bewaren.
Het welcke den Pastoor neerstelijck
doende heeft gheuonden des anderen
daechs dat selue beeldeken staende
opten Yndtpost. Waerom siende dit
die goede naghebueren aldus den wil-
le Godts te wesen, hebben aldaer ghe-
maect optē yndtpost een doose oft cast-
ken ende aldaer inghestelt dat miracu-
leuse beeldeke eerende aldaer die moe-
der Godts ende aenroepende, waer nae
gevolcht sijn veele mirakelen die Godt
doende was ter plaetse ouer alfulcke
menschen die de moeder Godts aldaer
eerende ende aenroepende waren.

Ter seluer tijtis geweest een seer rijk
ende machtich coopmā ende schipper,
ghenaemt Ian vander Hauen, die welc-
ke verseylt sijnde op die leuerzee, ende
en mocht niet vander zee comē, ouer-
mits hy yserwerck aen zijn schip had-
de, ende nu verteert hebbende alle t'ge-
ne dat hy van cost by hem hadde, soude
al-

aldaer van ghebreck hebben moeten
steruen. Soo ist gheschiet ende gebeurt
dat die selue wesende inijnen slaepe
hem heeft ghedocht te hooren dese
stemme. Ian vanden Haeuen treckt tot
Omel aldaer is een beeldeken van onse
L. Vrouwe comē, en wilt dat verheffen
ende ghy sult verlost worden. Welcke
stemme ghehoort hebbende, heeft hy
voor hem genomē, waert saecke dat hy
kost tot Omel gecomen en geraecken,
en dat beeldekē van onse lieue Vrouwe
vindē, hy soudet verheffen soo seer alst
hem moghelijck waer, ende terstont na
dat voornemen, soo is ghecomen eenen
grootē storm ende heeft gedreuen dat
schip vander voorz. zee, ende quam
aen dat lant, ende aen dat landt gheco-
men zijnde, en heeft hy niet opgehou-
den, maer soo langhe ghereyft en ghe-
vraecht tot dat hy Omel ghevonden
hadde. Ten lesten ghevonden hebben-
de ende ghecomen zijnde tot Omel,
soo heeft hy ghevonden dat beeldeken
van onse lieue Vrouwe staende in een
doose oft kassen ende met hem geno-
men dat voorseyt Beeldeken om co-
stelijck te laten vergulden, maer het
gheschiede, wat cost hy daer aen dede,
het

het bleef aldus gheselt, ghelijckerwijs
alsmen heden dat al noch mach sien,
soo dat de costen verloren waren, ende
en wilde anders niet vergult wesen,
dan soo dat voorseydt beeldeken is.
Soo dede de voorfz. Coopman eenan-
der schoone beeldeken van onse lieue
vrouwe maken met een schoone ver-
gulde kasse met vier vergulde Engel-
kens, twee bouen ende twee beneden,
die welcke by wederom bracht metten
voorfz. miraculeuse Beeldeken, welcke
Iooft van Berckel goet bekenden dat
hy ouer die Lxxx. Iaeren alnoch heeft
vinden staen inde Choor vande Capel-
le voorfz. Daer nae heeft den voorfz.
Coopman seer veel gelts gegeuē om eē
kerck ende Capelle aldaer te maecten
ende hinck daer inne een boordeken,
waer inne stont een schip insghelijckx
hy vander zee gecomen was, ende daer
inne was oock gheschreuen: Ian vander
Hauen heeft onse lieue Vrouwe van O-
mel verheuē. Dese attestatie des voorfz.
Iooft van Berckel is gheschiet inden
Iaere ons Heeren duysendt vijf hon-
dert ende drij-en-tachentich op den
vierden dach der maendt van Mey,
binnen

binnen t'Shartogenbossche indē voor-
huysse Iooftens van Barckel voorseyt,
staende aen die ghemeyn merckt, tus-
schen thien ende elf uren voor den
middach in presentie ende tegenwoor-
dicheydt van Eersame Heeren ende
Meesteren *Henrico & Ambrosio* ghebroe-
deren, soonen wijlen Bonauentura van-
der Weyen, Priesteren als ghetuyghen
weerdich van ghelooue, daer toe met
my Notarius naeghenoemt verfocht
ende gherequireert.

Aldus onderteeckent.

ET ego Ioannes Petri de Berendonck publicus sacra
Apostolica auctoritate Notarius iuratus & per
concilium curie Brabantie iuxta imperiale manda-
tum admissus in Buscoducis residens, quia prescripta
attestationi & affirmationi dum sic rito fierent &
aclarata fuerant, una cum venerabilibus viris tan-
quam testibus presens interfui, Idcirco hoc presens
publicum instrumentum manu alterius fideliter tran-
scriptum ex inde confeci, & in hanc publicam formam
redegi, signoque nomine & cognomine meis solitis &
consuetis subscripsi & subsignavi in fidem, robur &
testimonium premissorum cum pronominateis testibus
rogatus & requisitus.

De Berendonck Notarius.

Hier